

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA

POLONIAE

HISTORICA

LXXIX

**Childhood and Youth
in Historical Perspective**

WYDAWNICTWO NAUKOWE

Semper

1999

Nr indeksu 35 130X
PL ISSN 0001-6829

<http://rcin.org.pl>

CONTRIBUTORS

URSZULA AUGUSTYNIAK — *professor*; Historical Institute, Warsaw University (Krakowskie Przedmieście 26/28; 00–395 Warszawa), specialisation: history of early modern times.

MAGDA GAWIN — *M. A.*; Institute of History, Polish Academy of Sciences (Rynek Starego Miasta 29/31, 00–272 Warszawa); specialisation: social history of 20th century.

DARIUSZ JAROSZ — *doctor*; Institute of History, Polish Academy of Sciences; specialisation: history of 20th century.

EDMUND KIZIK — *associate professor*; Institute of History, University of Gdańsk (55, Wita Stwosza Street, 90–952 Gdańsk–Oliwa); specialisation: social and cultural history of early modern times.

PIOTR MADAJCZYK — *associate professor*; Institute of Political Studies, Polish Academy of Sciences (16/18, Polna Street; 00–625 Warszawa), specialisation: recent history.

ELŻBIETA MAZUR — *doctor*; Institute of Archeology and Ethnology, Polish Academy of Sciences (105, Al. Solidarności; 00–140 Warszawa), specialisation: social history of 19th century.

JAN MOLENDĄ — *professor*; Institute of History, Polish Academy of Sciences; specialisation: social history of 20th century.

MARIOLA SIENNICKA — *M. A.*; Museum of Wola (private address: 18, Pianistów Street, 02–403 Warszawa–Włochy); specialisation: social history of 19th century and inter-war period.

MARIAN SURDACKI — *associate professor*; Institute of History, The Maria Curie-Skłodowska University (3, Plac Litewski, 20–080 Lublin); specialisation: social history of early modern times.

TERESA ZIELIŃSKA — *professor*; Central Archives of Historical Records (6, Długa Street, post-box 1005, 00–950 Warszawa); specialisation: social history of early modern times.

HANNA ŻEREK-KLESZCZ — *doctor*; Institute of History, University of Łódź (27A, Kamińskiego Street, 20–219 Łódź); specialisation: social and cultural history of early modern times.

DOROTA ŻOŁĄDŹ-STRZELCZYK — *associate professor*; Institute of History, The Adam Mickiewicz University (78, Św. Marcin Street, 61–809 Poznań); specialisation: history of early modern times.

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA
POLONIAE
HISTORICA

79

Childhood and Youth
in Historical Perspective

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*
1999

BOARD OF EDITORS

Jan Baszkiewicz (President), Maria Bogucka (Editor-in-chief),
Monika Hamanowa, Antoni Mączak, Karol Modzelewski,
Stanisław Russocki, Marek Sędek, Tomasz Szarota (Assistant Editor),
Roman Wapiński, Tomasz Wiślicz-Iwańczyk (Member of Editorial Group),
Andrzej Wyczański, Jerzy Wyrozumski, Janusz Żarnowski

Editorial Assistant — Hanna Kordowicz

INSTYTUT HISTORII PAN

Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa

fax: (+48) (22) 831 36 42
e-mail: ihpan@ihpan.edu.pl

© Copyright by Instytut Historii PAN, Warszawa, 1999

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, Poland

Tel./fax: (+48) (22) 828 49 73

Bank: PKO BP VII O/Warszawa nr 10201071-109628-270-1

E-mail: semper@rubikon.net.pl

WWW page: <http://www.rubikon.net.pl/semper/>

Contents

STUDIES

Hanna Żerek-Kleszcz, The Death of a Child in Old Polish Culture	5
Dorota Żołądź-Strzelczyk, The Upbringing of Children in the Light of Old Polish Pedagogical Theory	23
Edmund Kizik, Kindelbier. Tauffeier in den Städten des Königlichen Preußens im 16.–18. Jh.	37
Urszula Augustyniak, The Upbringing of the Young Radziwiłłs in the 17th c. . . .	63
Teresa Zielińska, Educational Programmes of Polish Elites in the Saxon Period . .	85
Marian Surdacki, Marriages of Wards of Rome's Holy Spirit Hospital in the 17th and 18th Centuries	99
Elżbieta Mazur, Care for Orphans in Nineteenth Century Warsaw	123
Mariola Siennicka, Child in Wealthy Warsaw Bourgeois Family. Second Half of the 19th and the Early 20th Century	135
Jan Mołenda, War, Children and Youth. The Impact of the First World War upon Changes in the Position of Children in the Peasant Family and Community . . .	161
Magda Gawin, Dispute over the Sex Education of Children and Young People during the Inter-War Years	185
Dariusz Jarosz, Ideological Approach to Children's Education in Poland (1948–1956). Words and Deeds	207

DISCUSSIONS

Piotr Madajczyk, Three Studies on Germans' Fate after 1945	231
--	-----

REVIEWS

Paweł T. Dobrowolski, Vincent Ferrer, Popular Preacher of the Late Middle Ages (Krzysztof Ożóg); Stephan Selzer, Artushöfe im Ostseeraum. Ritterlichhöfische Kultur in den Städten des Preußenlandes im 14. und 15. Jahrhundert (Marian Dygo); Der polnische Humanismus und die europäischen Sodalitäten. Akten des polnisch-deutschen Symposiums vom 15.–19. Mai 1996 im Collegium Maius der Universität Krakau. Hrsg. von Stephan Fussel und Jan Pirożyński (Maria Bogucka); Jan Harasimowicz, Kunst als Glaubensbekenntnis. Beiträge zur Kunst- und Kulturgeschichte der Reformationszeit (Maria Bogucka); People. Contacts. Culture, 16th–18th Centuries. Studies dedicated to Professor Maria Bogucka, eds Jerzy Kowecki and Janusz Tazbir (Marceli Kosman); Old Polish Culture — European Culture. Studies dedicated to Janusz Tazbir on His 70th Birthday (Marceli Kosman)	237
---	-----

ABSTRACTS 247

NEWS

Charitas. Charity and Welfare Work in the Ideology, Norms of Conduct and Practice of Various Denominations in the 16th–18th Centuries (Piotr Kroll); Political Culture in the Past and Now (Marceli Kosman) 283

IN MEMORIAM

Jerzy Topolski 20.9.1928–21.12.1998 (Andrzej Wyczański) 287

Semper

**KAZIMIERZ
BRAUN**

TEATR POLSKI 1939–1989

OBSZARY WOLNOŚCI — OBSZARY ZNIEWOLENIA

TO BE PUBLISHED IN THE 80 VOLUME:

Marek K. Kamiński, British Attempts to Make the Polish Government
Capitulate in Face of Soviet Claims (January–February 1944)

Jacek Tebinka, British Memoranda on Changing the Curzon Line in 1944

Maria Bogucka, Women and Culture in Early Modern Times

Marian Dygo, Capitulare de Villis and the Bible

Andrzej Wyczański, Une histoire de l'alimentation

Zbigniew Dalewski, The Knighthood of Polish Dukes in the Early Modern
Ages: Ideological and Political Significance

WARUNKI PRENUMERATY NA ROK 2000

Pisemne zamówienia na krajową prenumeratę pocztową przyjmowane są przez Wydawnictwo Naukowe Semper, 00-321 Warszawa, ul. Bednarska 20A w następujących terminach: do 20 maja 1999 na pierwsze półrocze lub na cały rok oraz do 20 listopada 1999 na drugie półrocze. Cena zeszytu w prenumeracie wynosi 16 zł w przypadku odbioru półrocznika w Wydawnictwie. Wysyłka w kraju kosztuje 4 zł za numer.

Prenumeraty przyjmowane są również w księgarniach naukowych i akademickich na terenie całego kraju, a także u innych dystrybutorów, ale w takich przypadkach cena zeszytu może różnić się od podanej wyżej.

Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę przyjmowana jest przez Wydawnictwo Naukowe Semper, 00-321 Warszawa, ul. Bednarska 20A, bezpośrednio w siedzibie Wydawnictwa lub w formie przedpłaty na okresy półroczne na konto PKO BP VII Oddział w Warszawie, Nr 10201071-109628-270-1 w następujących terminach: do 20 maja 1999 na pierwsze półrocze lub na cały rok oraz do 20 listopada 1999 na drugie półrocze. Cena w prenumeracie zagranicznej w 2000 roku (opłaconej w kraju) za jeden zeszyt wynosi:

	poczta zwykła	poczta lotnicza
Europa	35 zł	40 zł
Pozostałe kraje		50 zł

ORDERS FOR SUBSCRIPTION:

- till 20 May 1999 for I issue 2000,
- till 20 November 1999 for II issue 2000.

Recent and old issues are available at the bookshop of

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, Poland

tel./fax: (+48) (22) 828 49 73
bank: PKO BP VII O/Warszawa nr 10201071-109628-270-1
e-mail: semper@rubikon.net.pl
WWW page: <http://WWW.rubikon.net.pl/semper/>

Subscription orders available through the local press and books distributors (price per copy US \$ 29, postage included) or Foreign Trade Enterprise „ARS POLONA”, 00-06S Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland.